

Arkivsak

26/17813-1

Saksbehandler

Live Lid Breiland

Saksgang

Telemark ungdomsråd

Fylkeskommunalt eldreråd

Fylkeskommunalt råd for personer med
funksjonsnedsettelse

Hovedutvalg for utdanning, folkehelse
og tannhelse

Fylkesutvalg

Fylkestinget

Møtedato

30.09.2026

30.09.2026

01.10.2026

14.10.2026

21.10.2026

28.10.2026

Forskrift om dekning av skyssutgifter for pasienter i Den offentlige tannhelsetjenesten i Telemark fylkeskommune

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Forskrift om dekning av skyssutgifter for pasienter i Den offentlige tannhelsetjenesten i Telemark fylkeskommune fastsettes. Forskriften trer i kraft 01.11.26
2. Nedre beløpsgrense for refusjon fastsettes til 100 kroner.
3. Fra 01.11.26 oppheves tidligere retningslinjer for dekning av skyssutgifter i Den offentlige tannhelsetjenesten i Telemark fylkeskommune.

Bakgrunn og saksgang

Den offentlige tannhelsetjenesten i Telemark fylkeskommune har over tid dekket nødvendige reiseutgifter for pasienter som har rett til tannhelsehjelp etter tannhelsetjenesteloven § 1-3. Ordningen er i dag regulert gjennom interne retningslinjer. Den er ikke fastsatt i egen forskrift. Dette har skapt usikkerhet om hvilke regler som gjelder, og ført til ulik praksis mellom tannklinikkene.

Fylkesdirektøren har derfor utarbeidet vedlagte forslag til forskrift. Forskriften skal gi pasientene like vilkår og tydelige rammer for saksbehandlingen.

Tannhelsetjenesteloven § 5-1 tredje ledd, jf. § 1-3, gir fylkeskommunen hjemmel til å fastsette slik forskrift.

Forslaget er utarbeidet sammen med Rogaland, Møre og Romsdal og Trøndelag fylkeskommuner, på vegne av alle fylkeskommunene. Målet har vært å lage regler som ivaretar

ulike behov og kan fungere over tid, også ved endringer i rettighetsgrupper og organisering av tannhelsetjenesten.

Saken er drøftet i medbestemmelsesmøtet 10.9.26. Den behandles i Telemark ungdomsråd, fylkeskommunalt eldreråd, fylkeskommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse, partssammensatt utvalg og hovedutvalg for utdanning, folkehelse og tannhelse. Fylkesutvalget gir deretter sin innstilling før fylkestinget fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

Tannhelsetjenesteloven § 5-1 tredje ledd gir fylkeskommunen hjemmel til å fastsette forskrift om dekning av skyssutgifter for pasienter som mottar nødvendig tannhelsehjelp i Den offentlige tannhelsetjenesten.

Forslaget til forskrift regulerer blant annet hvem som kan få dekket utgifter, hvilke reiser som dekkes, og hvordan pasientene søker refusjon.

De viktigste reglene er:

- **Formål og virkeområde:** Forskriften gjelder for pasienter som har rett til tannhelsehjelp etter tannhelsetjenesteloven § 1-3. Den gjelder både for personer som bor i fylket, og personer som oppholder seg midlertidig i fylket.
- **Avgrensing mot andre ordninger:** Pasienten kan ikke få dekket samme reise gjennom flere ordninger. Dette gjelder blant annet Pasientreiser, institusjoners transportordninger eller andre offentlige eller private ordninger.
- **Reisemåte:** Pasienten kan selv velge transportmiddel. Fylkeskommunen dekker reisen med en fast kilometersats, uavhengig av om pasienten bruker kollektivtransport, egen bil eller annet transportmiddel. Drosje må være godkjent på forhånd av tannklinikken eller annet relevant helsepersonell. Godkjente drosjereiser dekkes med faktiske utgifter.
- **Nærmeste egnede tannklinikk:** Pasienten får dekket reise til nærmeste egnede tannklinikk. Klinikken fastsettes ut fra kortest reisetid. Velger pasienten en annen klinikk, dekker fylkeskommunen bare utgifter tilsvarende reisen til nærmeste egnede klinikk. Dersom tannhelsetjenesten henviser pasienten til en ekstern behandler fordi behandlingen ikke kan gis i fylket, dekkes reisen til behandler pasienten er henvist til.
- **Ledsager:** En nødvendig ledsager kan få dekket reiseutgifter på samme vilkår som pasienten. Barn under 18 år kan alltid ha ledsager.
- **Egenandel og satser:** Pasienten betaler egenandel for hver reise, én egenandel hver vei. Egenandelen følger satser som til enhver tid gjelder for Pasientreiser. Egenandelen inngår ikke i frikortordningen. Frikortordningen omfatter egenandeler fastsatt med hjemmel i pasient- og brukerrettighetsloven og gjelder ikke egenandeler etter tannhelsetjenesteloven. Kilometergodtgjørelsen følger også Pasientreisers satser. Ved bruk av bil kan pasienten få dekket nødvendige utgifter til bompenger, ferje og parkering. Godkjente drosjereiser dekkes med faktiske utgifter.

- **Refusjon og frist:** Pasienten legger ut for reisen og søker refusjon i etterkant. Kravet må sendes senest seks måneder etter den første reisen i kravet. Fylkeskommunen refunderer ikke beløp under beløpsgrensen. Pasienten kan samle flere reiser i ett krav.
- **Klage:** Vedtak om refusjon er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Klagefristen er tre uker. Klage sendes fylkeskommunen. Dersom fylkeskommunen ikke gir klageren medhold, sendes klagen til Særskilt klagenemnd for endelig avgjørelse.

Beløpsgrense for refusjon

Forskriften fastsetter ikke selve beløpsgrensen. Fylkeskommunen kan fastsette grensen med hjemmel i forskriften § 7. Fylkestinget blir derfor bedt om å fastsette beløpsgrensen samtidig som forskriften vedtas.

Basert på tilgjengelig informasjon fra fylkeskommunenes nettsider har blant annet Akershus, Buskerud og Østfold en beløpsgrense på 100 kroner. Innlandet og Trøndelag har en grense på 300 kroner. Flere fylker har ingen beløpsgrense. Pasientreisens egenandel er 171 kroner per vei. Kilometergodtgjørelsen er 3,2 kroner per kilometer. Med en beløpsgrense på 100 kroner må en pasient som kjører tur og retur med egen bil, reise om lag 69 kilometer hver vei for at kravet skal overstige egenandelen og beløpsgrensen. Nødvendige utgifter til bompenger og parkering vil redusere denne avstanden noe. For de fleste pasientene vil reisen til sin lokale tannklinikk ikke utløse refusjon. Ordningen er mest aktuell for pasienter i distriktene som må reise til Skien eller andre steder for spesialbehandling som ikke kan gis lokalt.

En beløpsgrense på 300 kroner ville krevd om lag 100 kilometer hver vei. Det overstiger nesten alle reiseavstander internt i fylket og ville gjort ordningen lite tilgjengelig. En så høy grense ville derfor gjort ordningen lite tilgjengelig for mange pasienter. En beløpsgrense på 100 kroner avgrenser små krav, uten å stenge ute pasienter med reelle reiseutgifter.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Forskriften endrer ikke hvilke utgifter fylkeskommunen dekker. Ordningen kan være lite brukt i dag, og fylkeskommunen forventer derfor at flere kan søke refusjon når reglene blir tydeligere. Budsjettvirkningen vurderes likevel som begrenset. I 2025 utgjorde refusjonsutgiftene om lag 555 000 kroner.

Koblingen til Pasientreisens satser gjør at fylkeskommunen ikke trenger å oppdatere forskriften ved endringer i satsene. Fritt valg av transportmiddel og fast kilometersats forenkler også saksbehandlingen. Saksbehandler trenger da ikke å kontrollere hvilket transportmiddel pasienten har brukt eller sammenlikne billettpriser.

Beløpsgrensen på 100 kroner avgrenser krav der kostnadene ved å behandle kravet ikke står i rimelig forhold til refusjonsbeløpet.

En felles forskrift vil gjøre det enklere å behandle krav likt ved alle tannklinikkenes. Den vil også redusere risikoen for feil og klager.

Fylkeskommunen arbeider med å utvikle saksbehandlingen slik at klinikkene bruker mindre tid på administrative oppgaver. Fagmiljøene skal fortsatt bidra når det er behov for faglige vurderinger. Dette vil frigjøre tid til klinisk arbeid, i tråd med nasjonale føringer om å redusere administrative oppgaver for helsepersonell.

Parallelt med innføring av forskriften arbeider fylkeskommunen med en digital løsning for refusjonskrav. Løsningen skal knyttes til fylkeskommunens saks- og arkivsystem. Den vil gjøre det enklere for pasientene å sende inn krav og bidra til en mer effektiv saksbehandling. En formell forskrift gir et tydeligere grunnlag for vedtak, klagebehandling og kontroll. Fylkesdirektøren vurderer at forskriften er innenfor rammene av hjemmelen i tannhelsetjenesteloven § 5-1 tredje ledd.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Forskriften skal bidra til at pasienter kan få nødvendig tannhelsehjelp, uavhengig av hvor de bor og hvordan de kan reise. Dette støtter FNs bærekraftsmål 3 om god helse og livskvalitet og mål 10 om mindre ulikhet. Forskriften er nøytral når det gjelder transportmiddel. Pasienten velger selv hvordan reisen skal gjennomføres, og får samme kilometersats enten vedkommende bruker kollektivtransport, egen bil eller et annet transportmiddel. Forskriften hindrer dermed ikke bruk av kollektivtransport.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren anbefaler at dagens praksis formaliseres i egen forskrift. Forskriften vil styrke pasientenes rettssikkerhet, bidra til likere praksis ved tannklinikkene og gi saksbehandlerne et tydelig regelverk. Den vil også gjøre fylkeskommunen bedre rustet til å håndtere framtidige endringer i tannhelsetjenesten som kan påvirke pasienters reiseavstander og behov for refusjon. Forslaget bygger i hovedsak på dagens ordning, men gjør reglene tydeligere og mer etterprøvbare.

Fylkesdirektøren anbefaler at fylkestinget vedtar forskriften og fastsetter beløpsgrensen for refusjon til 100 kroner.

De tillitsvalgte hadde ingen innvendinger til saken, men det fremkom et ønske om at fylkeskommunen i sin kommunikasjon om ordningen fremhever at bruk av kollektive transportmidler er anbefalt.

Vedlegg:

Forskrift om dekning av skyssutgifter for pasienter i Den offentlige tannhelsetjenesten (1)